Algemeen

Voorzitter,
Vanavond ligt de eerste begroting van het nieuwe college voor. Een begroting die gestoeld is op 4 pijlers, waar Combinatie95 zich prima in kan vinden:

- Betaalbare, passende woningen;
- Investeren in sterke gemeenschappen;
- Goede en veilige bereikbaarheid;
- Gezonde en duurzame leefomgeving.

Het is een ambitieuze begroting met veel te ontwikkelen programma's en gebiedsvisies. Dit vraagt op een aantal vlakken ook om extra ambtelijke capaciteit. Daarnaast zien we dat met name de open eind financiering van de Jeugdzorg en WMO lastig te begroten is. Door gebruik te maken van de ruimte in onze riante algemene reserve, kunnen we hogere kosten opvangen. De inzet van reserves mag, maar is slechts beperkt houdbaar. Met deze begroting en 2e bestuursrapportage, zien we dat we nog maar net een positief resultaat houden. Daar staat tegenover dat we de resultaten van onze inzet op preventie pas later zullen zien. Dat we steeds beter in beeld brengen welke kosten op ons afkomen voor onder andere onderhoud van wegen, groen, sportaccommodaties en gemeenschapshuizen. Deze kosten werden eerder vaak ad hoc genomen, maar worden nu mee begroot. Daarnaast zien we dat er jaar op jaar een aanzienlijk deel van het werk doorgeschoven wordt. Combinatie95 vindt het dan ook positief dat er serieus gekeken gaat worden naar het beter plannen en begroten van investeringen.
Dan nog een kanttekening bij de begroting: We trekken flink wat geld uit om onze doelen te behalen, dan willen we ook kunnen zien dat het juiste resultaat behaald wordt. Om dat te kunnen meten zijn er voldoende bruikbare indicatoren nodig. Op een flink aantal punten ontbreken deze of kunnen ze beter.

Sociale kracht
Voor Combinatie95 vormt Sociale Kracht het fundament van een sterke gemeente. Een gemeente is immers meer dan stenen, wegen en gebouwen. Het zijn de mensen die samen een dorp of wijk maken. Daarom zijn wij blij dat in deze begroting wordt ingezet op sociale cohesie, bestaanszekerheid, gezondheid en gelijke kansen. Deze thema's sluiten naadloos aan bij de visie van Combinatie95: een Boxtel waarin iedereen mee kan doen, naar elkaar omkijkt en zich thuis voelt.
We zijn daarom positief over de verdere ontwikkeling van Hartjes in de Wijk, de stevige lokale teams en de inzet op preventie. Preventie is een investering om problemen eerder te voorkomen en inwoners sneller en dichterbij te helpen.
De financiële effecten van preventiemaatregelen blijken deels op inschattingen gebaseerd, moeilijk rechtstreeks meetbaar en vaak pas op langere termijn zichtbaar.

- Hoe gaat het college voorkomen dat financiële taakstellingen vooruitlopen op resultaten die in de praktijk nog moeten worden gerealiseerd?

Voor verenigingen en de organisatie van evenementen willen we de leges zo laag mogelijk houden. Hier komen we op terug bij de legesverordening.

Ook integratie verdient nadrukkelijk onze aandacht. Voor Combinatie95 betekent meedoen dat nieuwkomers de kans krijgen de taal te leren en zelfstandig hun weg te vinden in onze samenleving. Het blijkt dat nog onvoldoende inzicht bestaat in welke doelgroepen met taalondersteuning worden bereikt en welke belemmeringen zij ervaren.

- Hoe wil het college ervoor zorgen dat taalondersteuning toegankelijk is voor verschillende groepen nieuwkomers en dat in de nieuwe monitor zichtbaar wordt wie we wel en niet bereiken?

Leefbare ruimte

Combinatie95 is blij met de ambities voor woningbouw. Zowel voor Boxtel-Noordwest, Boxtel-Zuid als voor onze kleinere kernen. Maar het gaat niet alleen om aantallen. Woningen moeten vooral betaalbaar en bereikbaar zijn voor onze eigen inwoners, met name starters en senioren. Daarvoor blijven we alle mogelijkheden benutten, zoals collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO), woningsplitsing en ruimere mogelijkheden voor familie- en pre-mantelzorgwoningen. En voor ons zeer belangrijk: we blijven ons inzetten om de woningen ook daadwerkelijk bij onze Boxtelse woningzoekenden terecht te laten komen. We gaan er vol voor om met voorrang woningen toe te wijzen aan mensen met binding met Boxtel.

Verkeersveiligheid blijft voor Combinatie95 een topprioriteit. Wij steunen de ambitie om meer wegen 30 km/u te maken, zoals de Van Hornstraat en Annastraat. We willen ook veilige, bij voorkeur vrijliggende fietspaden en betere oversteekplaatsen.

- Wanneer kunnen we de eerste concrete resultaten van het nieuwe meerjaren uitvoeringsplan mobiliteit verwachten?

Een onderdeel van de veiligheid van wegen is ook het tijdig onderhouden hiervan. Het kwaliteitsniveau van onze wegen hebben we op niveau C gesteld, een 6-.
Dat betekent dat we pas actie gaan ondernemen als de kwaliteit dermate slecht is dat er iets moet gebeuren. Dit is voor de korte termijn financieel gunstig. Het is in onze ogen echter veel verstandiger om het onderhoud op regelmatige basis uit te voeren. Dit is voor de langere termijn gunstiger, en geeft ook simpelweg een betere uitstraling.

- Kan het college inzichtelijk maken wat de kosten zijn om geleidelijk van niveau C naar B te gaan over een periode van bijvoorbeeld 15 tot 20 jaar. En nieuwe werken niet terug te laten zakken naar niveau C.

In de begroting is duidelijk aandacht om werk met werk te maken. Dat kan de kosten van onderhoud en vervanging drukken. Een stap verder is het om onderhoud van groen, riolering en wegen zo te monitoren dat werkzaamheden planmatig op elkaar afgestemd kunnen worden. Door te werken met een zogenaamde IMOR, een integraal meerjaren onderhoudsraming. We hebben begrepen dat het college hiermee wil gaan werken.

- Kan het college aangeven wanneer dit gereed is?

We vragen in het kader van het onderhoud van wegen nadrukkelijk om aandacht voor de hoofdwegen van onze kernen. We vragen aandacht voor onder andere de Haarenseweg in Esch en met name de Boxtelseweg in Liempde. Voor de laatste hebben we vorig jaar een motie aangenomen.

- Hoe staat het met de uitvoering van deze motie?

De voortgang van PHS blijft voor Combinatie95 ook een belangrijk aandachtspunt.

- Kan de wethouder aangeven hoe de actuele planning eruitziet en welke stappen we in 2027 kunnen verwachten?

Vitaal Ondernemen

In ons coalitieakkoord erkennen we het belang van een sterke economie:
Het is een belangrijke motor voor werkgelegenheid en innovatie.
Het onderdeel 'Economie' binnen het programma Vitaal Ondernemen is echter kort. Het sluit wat ons betreft nog niet aan bij de uitgesproken ambities. Een aantal acties voor het versterken van het centrum juichen we toe. Maar er zijn nog vele andere ondernemers in Boxtel die ook onze aandacht verdienen. We zien niet veel concrete acties terug in de begroting. Daarnaast is dit programma één van de programma's waarbij de indicatoren wel erg summier zijn.
Voor Combinatie95 gaat een sterke economie niet alleen over méér bedrijvigheid, maar vooral over de juiste bedrijvigheid: hoogwaardig, duurzaam en circulair, met werkgelegenheid voor onze eigen inwoners.
Daarbij willen we de verbinding met opleidingen als SintLucas en Yuverta versterken en zien we Greentech Park Brabant als aanjager voor de revitalisering en vergroening van Ladonk. Ook de bedrijventerreinen in Liempde en Esch verdienen daarbij aandacht.

- Welke concrete stappen wil het college hierin in 2027 zetten?
- Gaan we komend jaar aan de slag met het omgevingsprogramma voor economie?
- Krijgen we bij de volgende begroting nieuwe indicatoren om onze ambities ook te kunnen monitoren?

Combinatie95 vindt dat Boxtel in potentie een prachtig centrum heeft. De Markt biedt enorme kansen en de aanloopstraten, zoals Burgakker, Clarissenstraat en Oude Kerkstraat zijn prachtig. Tegelijkertijd zien we dat het Horeca- en winkelbestand onder druk staat. Voor het centrum zien we inmiddels wel een heldere, meetbare ambitie om leegstand te verminderen. Minder leegstand is positief, maar minstens zo belangrijk is wat ervoor terugkomt. Een aantrekkelijk centrum vraagt om een goede mix van winkels, horeca, dienstverlening en andere functies.

- Heeft het college voor ogen welke bedrijvigheid en functies we in het centrum willen versterken en welke we misschien willen minderen?
- Welke mogelijkheden ziet het college om hierop te sturen?

Daarnaast is ook de beleving van het centrum enorm belangrijk. Hoe ziet die eruit? Hoe is die ingedeeld? En wat is er te doen? Maar ook: Waar kan ik parkeren zowel voor de fiets als de auto? Daarbij vragen we nogmaals aandacht voor een duidelijke parkeerroute en inzicht in de vrije plaatsen.

Duurzame transformatie

De ambities voor energie zijn gericht op betaalbare, betrouwbare en schone energie voor Boxtel. Daar staat Combinatie95 voor 100% achter: niet in de laatste plaats om onze inwoners te beschermen tegen prijsschommelingen, stroomuitval en buitenlandse afhankelijkheid. En ook omdat, samen met accu-opslag, nieuwe bedrijven en woningen dan wel aangesloten kunnen worden.

De gemeente heeft daarin een rol. De huidige ontwikkelingen vragen echter om een heroverweging van die rol. Want met louter stimuleren gaan we dit niet redden; de energietransitie vraagt om meer regie en sturing. Zeker nu het er naar uitziet dat slechts een derde van de 80 miljoen kWh van onze RES-opwekopgave vóór 2030 wordt gerealiseerd. En om energieneutraal te worden is naar verwachting zelfs 3 keer zoveel nodig.

- Kan de wethouder aangeven of dit een onderdeel is van het omgevingsprogramma voor duurzaamheid, en zo niet of ze het vraagstuk over de rol van de gemeente in de energietransitie alsnog daarin wil meenemen?

Momenteel wordt er landelijk een aanschafsubsidie voorbereid voor tweedehands elektrische auto's voor huishoudens met een bescheiden inkomen. We zien dat inwoners zonder eigen oprit minder mogelijkheden hebben om voordelig thuis te laden. Voor hen willen we snel een eenvoudige en veilige regeling invoeren om toch thuis te kunnen laden. Daarvoor dienen we de motie “thuisladen” in, samen met PRO en D66.

Ook bij de warmtetransitie is meer voortvarendheid nodig. Volgens de begroting hoeven de laatste wijk- en dorpsuitvoeringsplannen pas in 2042 te zijn opgesteld. Maar plannen maken is nog geen woningen verduurzamen.

- Hoe verhoudt deze planning zich tot onze ambitie om zo snel mogelijk energieneutraal te worden?

Combinatie95 maakt zich zorgen over de gezondheidsrisico's van bestrijdingsmiddelen voor omwonenden. De begroting spreekt vooral over overleg en samenwerking. Wij willen concrete maatregelen om onze inwoners beter te beschermen.

- Welke stappen gaat het college in 2027 daadwerkelijk zetten?

Door klimaatverandering krijgen we vaker te maken met hevige regenval, droogte en hitte. Juist daarom is het belangrijk dat we onze dorpen vergroenen en beter bestand maken tegen extreem weer. Een deel van de klimaatmaatregelen is vertraagd en doorgeschoven naar 2027.

- Kan de wethouder aangeven wanneer de uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie 2027–2030 wordt vastgesteld en hoe wordt voorkomen dat de uitvoering opnieuw vertraging oploopt?

Ten slotte, voorzitter, vrijwel alles in de begroting gaat uiteraard over onze inwoners, bedrijven, scholen en verenigingen. Toch kunnen we hieruit niet opmaken wat we volgend jaar concreet gaan doen in onze wijken en dorpen. Dat is wel wat veel inwoners bezighoudt. Nu hebben we voor elke wijk een wijkwethouder benoemd en hebben we een coördinerend wethouder leefbaarheid. In de begroting hebben we een specifiek onderwerp opgenomen: “Leefbaarheid en Kernenbeleid”. Eén van de belangrijkste speerpunten hierbij is “het formuleren van kern- en wijkspecifieke prioriteiten”.

- Kan het college toezeggen om voor of bij de kadernota 2028 duidelijk te maken wat de diverse wijken en dorpen de komende jaren kunnen verwachten?
- Kan het college al een eerste beeld geven van de coördineerde aanpak van de leefbaarheid in onze wijken en dorpen?

Tot zover onze eerste termijn.